

FEDERAL UNION OF EUROPEAN NATIONALITIES
FEDERATION OF EUROPEAN NATIONALITIES
Федералистский Союз Европейских Народностей

CHARTER

for de autoktone, nationale
mindretal / folkegrupper i Europa

Bautzen / Budyšin
2006

Charter for de autoktone^{*}, nationale mindretal / folkegrupper i Europa

INDLEDNING

De autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa,

medlemmerne af den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupper (FUEF) samt de Europæiske Folkegruppers Ungdom (YEN), der undertegner dette charter i år 2006,

bekender sig

under påberåbelse af menneskerettighederne og de grundlæggende friheder, som er forankret i de Forenede Nationers Verdenserklæring om menneskerettighederne (1948) og Europarådets Europæiske Menneskerettighedskonvention (1950),

med kendskab til de Forenede Nationers erklæring om personers rettigheder, når de tilhører et nationalt eller etnisk, religiøst og sprogligt mindretal (1992), samt artikel 27 i de Forenede Nationers Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (1966),

med kendskab til Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal (1995) og den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller Mindretalssprog (1992),

med kendskab til den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder (2000) samt Københavns-kriterierne for medlemskab i den Europæiske Union (1993),

med kendskab til Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europas (CSCE/OSCE) dokumenter vedtaget i Helsinki, Paris og København,

i overbevisning om, at mindretalsrettigheder er en del af menneskerettighederne, og at mindretalsbeskyttelse og aktiv støtte til nationale, autoktone mindretal / folkegrupper er aktiv fredspolitik og medfører økonomisk velstand samt kulturel og sproglige rigdom,

under hensyntagen til omfattende demografiske og samfundsmæssige omvæltninger og deres følger for de autoktone, nationale mindretal,

i betragtning af manglende bindende internationale forpligtelser og den snigende trussel som følge af assimilering, marginalisering, sprogdød samt værdi- og kulturtab,

til frihed, demokrati og retsstatslighed, tolerance og gensidig agtelse, menneskenes og folkernes selvbestemmelsesret, princippet om statslig suverænitet og territorial ukrænkelighed,

---

* Begrebet autokton anvendes i denne sammenhæng som betegnelse for oprindeligt hjemmehørende minoriteter, herunder urbefolkninger.

til et mangfoldighedens Europa samt de umistelige værdier og vores kontinents åndelige arv, frem for alt til respekten for og støtte til den sproglige og kulturelle mangfoldighed,

til engagement for beskyttelse og fremme af sprog, kultur, identitet og folkenes egegnart som Europas uerstattelige rigdom,

til en aktiv og konstruktiv udformning af et europæisk civilsamfund under inddragelse af de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper.

FORMÅL

Med dette charter for de autoktone, nationale mindretal i Europa tilstræber de underskrivende grupper

i tilknytning til det i den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupperes Cottbus-erklæring af 1992 præsenterede grundrettighedskatalog samt det i 1994 af FUEF forelagte udkast til en tillægsprotokol til den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt yderligere dokumenter besluttet af FUEF og YEN,

med henvisning til Europarådets Parlamentariske Forsamling (tillægsprotokol til den Europæiske Menneskerettighedskonvention 1993) og Venedig-Kommissionen (særkonvention om mindretalsbeskyttelsen 1991)

at fremhæve de autoktone, nationale mindretals positive betydning for udviklingen af det europæiske civilsamfund,

at præsentere de autoktone, nationale mindretals selvforståelse i Europa,

at opfordre til at bevare den naturlige to- og flersprogethed og de ofte meget udsatte regionale sprog og mindretalssprog - som Europas naturlige rigdom og som faktor for kulturel og regional identifikation - gennem tilvejebringelsen af de nødvendige rammebetingelser og aktiv støtte,

at gentage begrundelsen for nødvendigheden af omfattende mindretalsbeskyttelse og aktiv mindretalsstøtte som garanter for stabilitet, fred og mangfoldighed i Europa,

at bekræfte behovet for en videreudvikling af den europæiske mindretalsbeskyttelse, idet der med Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal og den Europæiske Pagt om Regionale sprog og Mindretalssprog ikke er sat et punktum for en bæredygtig, eftertrykkelig europæisk mindretalsbeskyttelse,

indtrængende at opfordre til politisk dialog på regionalt, nationalt og europæisk plan med inddragelse af de autoktone, nationale mindretal.

FAKTA

De autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa udgør en betydningsfuld politisk, kulturel, sproglig, økonomisk, regional og intellektuel faktor i Europa:

I de 48 stater, der findes i Europa, findes der over 300 mindretal med i alt ca. 100 millioner mennesker. Det betyder, at ca. hver 7. europæer tilhører et autoktont, nationalt mindretal.

I Europa tales der ca. 90 sprog. Af disse er de 37 anerkendte nationalsprog, mens de 53 andre sprog er såkaldte statsløse sprog, de regionale sprog eller mindretalsprog.

SELVFORSTÅELSE

Til de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper hører de nationale mindretal / folkegrupper, der er opstået som følge af den europæiske historie, ved grænsedragninger samt andre historiske begivenheder, samt de folkeslag i Europa, der aldrig har dannet nogen egen stat og lever som mindretal på en stats territorium.

DEFINITION

I årtier har politik og videnskab diskuteret en bindende definition af de autoktone, nationale mindretal i Europa. Hidtil har man ikke kunnet opnå enighed derom. En bindende definition er imidlertid påkrævet, idet kun definerede grupper kan påberåbe sig rettigheder, der udøves i fællesskab.

Undertegnede påberåber sig definitionen fra FUEF-erklæringen fra 1994, der her gengives i tilpasset form.

Ved et autoktont, nationalt mindretal / en folkegruppe forstås et fællesskab,

- 1. der bor samlet eller spredt i en stat,**
- 2. der i numerisk henseende er mindre en statens øvrige befolkning,**
- 3. hvis medlemmer er borgere i denne stat,**
- 4. hvis medlemmer i generationer og kontinuerligt har boet i det pågældende område,**
- 5. der adskiller sig fra de øvrige statsborgere med hensyn til etniske, sproglige eller kulturelle kriterier, og som ønsker at bevare disse særpræg.**

GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, understreger, at mindretalsrettighederne er en del af menneskerettighederne.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, er garanter for sproglig og kulturel mangfoldighed og repræsenterer en vigtig politisk, økonomisk, regional og intellektuel faktor i Europa.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, ser os som formidlere mellem kulturerne, som garanter for europæisk mangfoldighed og vil som den berigelse, vi er, anerkendes og yde vort bidrag til udviklingen af et europæisk civilsamfund.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, påberåber os retten til beskyttelse mod trusler, til bevarelse af egen identitet, til beskyttelse af vor eksistens og mod assimilering.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, henviser til princippet om ikke-diskriminering og ligebehandling. Vi bekræfter nødvendigheden af udlignende støtte med henblik på at tilvejebringe faktisk chancelighed. Dette princip om »positiv diskriminering« er ikke i strid med det folkeretslige princip om chancelighed eller ikke-diskriminering, men tager højde for de autoktone, nationale mindretals behov for beskyttelse og støtte.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, understreger princippet om, at bekendelsen til et mindretal er frit og ikke må efterprøves af myndighederne.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, gentager kravet om kollektive rettigheder for de autoktone, nationale mindretal i Europa og påberåber os folkenes selvbestemmelsesret.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, kræver retten til kulturel autonomi samt en passende form for selvforvaltning.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, står inde for en aktiv inddragelse af den kommende generation som garant for videreudviklingen af de autoktone, nationale mindretal samt for kontinuerlig og vedvarende fremme af ungdommen.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, virker for en tidssvarende implementering af de grundrettigheder, der er forankret i mindretalsbeskyttelsen.

GRUNDRETTIGHEDER

Mindretalsbeskyttelsen som del af menneskerettighederne garanterer følgende grundrettigheder for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper:

1. Retten til sprog / retten til at bruge modersmålet over for myndigheder og domstolene.
2. Retten til uddannelse / retten til skoler og retten til undervisning på og i modersmålet.
3. Retten til kultur.
4. Retten til religion.
5. Retten til egne organisationer.
6. Retten til uhindrede, grænseoverskridende kontakter.
7. Retten til information og egne medier.
8. Retten til repræsentation i den offentlige forvaltning.
9. Retten til tilpassede former for selvforvaltning og kulturel autonomi.
10. Retten til politisk repræsentation og politisk participation.
11. Retten til navns nævnelse på ens egen skrive- og talemåde.
12. Retten til brug og synliggørelse af de traditionelle by-, landskabs- og gadenavne samt anden topografisk skiltning.
13. Retten til beskyttelse af det traditionelle bosættelsesområde.

POLITISKE KRAV / ANBEFALINGER

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa bekræfter følgende, nødvendige politiske krav, der retter sig til de internationale organisationer og til de enkelte stater, om:

En forpligtende mindretalsbeskyttelse i folkeretten og forankring af mindretalsbeskyttelsen i menneskerettighedsdokumenterne.

Ligeberettiget deltagelse i den politiske dialog og en konstruktiv delagtiggørelse i de samfundsmæssige forandringer.

Anerkendelse og styrkelse af de civil-samfundsmæssige organisationer inden for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa samt en forbedring af betingelserne for de autoktone, nationale mindretals ikke-regeringsorganisationer (NGOer[†]), især FUEF og YEN.

Et stringent samarbejde mellem de internationale organisationer, især den Europæiske Union, Europarådet, OSCE og FN på mindretalsbeskyttelsesområdet og støtte til mindretal. Undertegnede advarer samtidig om etableringen af konkurrerende strukturer.

Et koncept, hvori der fastlægges normer og standarder for ligheder og forskelle mellem de autoktone, nationale mindretal og de grupper, der er opstået som følge af immigration og flugt.

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa kræver af den Europæiske Union:

Implementeringen af unionens motto »Enhed i mangfoldighed« - men ikke begrænset til de nationale kulturer og sprog i medlemsstaterne, men udvidet til alle kulturer og sprog i Europa.

Genoptagelse af forhandlingerne om den europæiske forfatning hhv. vedtagelsen af grundrettighederne i forfatningsudkastet 2. del.

Ikke-overholdelsen af de mindretalsstandarder, som er fastlagt i Københavns-kriterierne, skal også fortsat være en eksklusionsbetingelse for et EU-medlemskab. I den forbindelse opfordrer vi til at forbedre monitoringsystemet og henviser til Europarådets erfaringer og kompetence.

De »dobbelt mindretalsstandarder« skal afskaffes, hvorefter nye medlemsstater opfordres til at implementere effektive mindretalsordninger, mens talrige medlemsstater blandt de »gamle lande« ikke anvender dem og endda benægter eksistensen af mindretal i deres stater.

[†] Non-governmental organisations.

Mindretalsbeskyttelsen skal integreres i monitoringsystemet for EUs menneskerettigheder, hvorved der skabes europæiske mindretalsstandarder.

De autoktone, nationale mindretal integreres i samtlige projekter, støtteprogrammer og andre forehavender - især med hensyn til støtte af flersprogethed, sprogindlæring og regionalstøtte.

At den tiltræder den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa kræver af Europarådet:

Udvidelsen af dets hidtil meget innovative mekanismer i en ny strategisk retning inden for mindretalsbeskyttelse samt etablering af et klart koncept for bevarelsen af sprogenes og kulturenes mangfoldighed.

Et koncept, der muliggør en umiddelbar deltagelse af de civilsamfundsmæssigt organiserede mindretal i Europarådets meningsdannelses- og beslutningsprocesser.

En stringent videreudvikling af mindretalsbeskyttelsesmekanismerne, der ikke er afsluttet med den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller Mindretalssprog og Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal.

En videreudvikling af de fungerende kontrolmekanismer inden for rammerne af de bestående dokumenter. Her skal der tages hensyn til, at de berørte autoktone, nationale mindretal og deres interesseorganisationer involveres direkte.

Under henvisning til Europarådets Parlamentariske Forsamlings udkast til en tillægsprotokol til den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt Europarådets Venedig-Kommissions forslag til en særkonvention om mindretalsbeskyttelse kræves en konsekvens og konkret videreudvikling af mindretalsbeskyttelsen. Herved skal en europæisk mindretalsbeskyttelse med kollektive rettigheder, der kan efterprøves ved domstolene, stå i centrum.

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa kræver af Europas stater:

Anerkendelse af samtlige autoktone, nationale mindretal / folkegrupper på deres territorium.

Ratificeringen af de europæiske dokumenter - Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal og den Europæiske Pagt om Regionale sprog eller Mindretalssprog.

Den tidssvarende og fuldstændige omsættelse af bestemmelserne i de ovennævnte dokumenter.

Den konsekvente implementering af de love, der blev skabt i forbindelse med udvidelsen af EU, samt deres anvendelse også i de »gamle EU-lande«.

Opretholdelsen og udbygningen af de opnåede mindretalsstandarder i en snæver dialog med mindretallene og deres interesseorganisationer.

**Undertegnerne af chartret for de autoktone, nationale mindretal i Europa samt de to paraplyorganisationer for de autoktone, nationale mindretal i Europa, den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupper og de Europæiske Folkegrupper
Ungdom forpligter sig til**

at acceptere og overholde principperne i dette charter,

at bidrage til en sikring af den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa og udviklingen i Europas regioner,

samt til aktivt at deltage i skabelsen af et europæisk civilsamfund og et europæisk fællesskab, der bygger på uomstørlige værdier og den åndelige arv, frem for alt den sproglige og kulturelle mangfoldighed.

Vedtaget på FUEFs delegeretmøde i Bautzen/ Budysin den 25. maj 2006.

(I øvrigt findes der en digital tilgængelig dansk oversættelse af de fleste af de internationale aftaler, der anføres i chartret, under dette link: http://www.ifg.dk/pub/2003/JK_MTR_0503.pdf)